

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 4.7.2008
COM(2008) 427 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА
относно първата оценка на инициативата Европас

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЗЮМЕ	3
1. Въведение	4
2. Контекст на външната оценка.....	4
3. Външна оценка	5
3.1. Условия на оценката	5
3.2. Методология	5
3.3. Констатации от оценката.....	5
3.3.1. Целесъобразност, съгласуваност и последователност	5
3.3.2. Ефикасност	6
3.3.3. Ефективност.....	8
4. Резюме на основните препоръки на външната оценка.....	8
5. Заключение на Комисията относно последващите действия	9
5.1. Силни и слаби страни на инициативата.....	9
5.2. Последващи действия	10

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

относно първата оценка на инициативата Европас

РЕЗЮМЕ

Настоящият доклад се базира на външна оценка. Той излага основните констатации и препоръки на оценителя, както и заключенията на Комисията и планираните последващи действия.

Оценката стига до заключението, че инициативата Европас постига целите си като инструмент за подпомагане на мобилността на гражданите и съответства на техните потребности, като им помага да представят уменията и квалификациите си по разбираем и по-приемлив начин както в областта на обучението, така и на пазара на труда. Прилагането на Европас показва, че тя е рентабилна инициатива. Икономически ефективните инструменти за нейното прилагане — мрежата от национални Европас центрове и администрираният от Cedefop интернет портал¹ — се ценят от заинтересованите страни и до голяма степен удовлетворяват потребителите, както това бе ясно потвърдено от проведеното конкретно проучване.

Това се потвърждава от нарастващия брой посетители на портала Европас (средно по 12 000 посещения на ден през 2007 г.) и активни потребители на неговите услуги, като до септември 2007 г. онлайн са били създадени 2 милиона *автобиографии* „Европас“. В оценката обаче се изтъква, че нискоквалифицираните лица представляват само малък процент от този значителен брой потребители. Също така някои от инструментите на Европас отбелязват по-малък успех. Употребата на *мобилност* „Европас“ нараства, но все още остава под потенциала си, а *приложението към диплома* „Европас“ и *приложението към сертификат* „Европас“ не са адекватно интегрирани в рамката Европас.

Високата оценка на потребителите, нарастващото търсене и констатираните недостатъци взети заедно дават солидна основа за определяне на начините за по-добро оползотворяване на потенциала на инициативата Европас. В оценката се отправят конкретни препоръки за подобряване на общата логика на инициативата, намиране на по-добри решения за професионалната мобилност, доразвиване на успешното приложение за създаване на автобиография, засилване на разпространението, повишаване на ефективността и подобряване на информационната система за управление.

Въз основа на констатациите от оценката Комисията стига до заключението, че силните страни и успехът на Европас, по-специално на приложението за създаване на автобиография „Европас“ и неговите насоки за изготвяне, са свързани с ефективното прилагане на основаващия се на резултатите от обучението подход. Всъщност установените недостатъци се отнасят именно до онези инструменти на Европас, които се основават в по-малка степен на резултатите от обучението.

¹ <http://europass.cedefop.europa.eu>

За да предприеме последващи оценката действия и да увеличи подкрепата, която Европас оказва на мобилността на гражданите, Комисията планира да засили този аспект, особено във връзка с прилагането на Европейската квалификационна рамка (ЕКР)². Комисията ще направи от автобиографията „Европас“ едно по-пълно средство, подпомагано от нови инструменти за самооценка, насочени към умения, придобити чрез всички форми на обучение. Това ще бъде направено с подкрепата на Cedefop и националните Европас центрове и в сътрудничество със службите, отговарящи за професионалното ориентиране, заетостта и младежта. Целта е чрез това сътрудничество да се отговори по-добре на потребностите на младите хора, както и на нискоквалифицираните лица. Освен това до 2010 г. документът мобилност „Европас“ вече ще се издава систематично на всички граждани, предприели свързани с мобилност дейности в рамките на Програмата за обучение през целия живот, какъвто е случаят с Youthpass и програмата „Младежта в действие“, и ще бъде допълнително популяризиран чрез други действия. И накрая, в сътрудничество с всички имащи отношение страни, Комисията ще осигури по-добро съгласуване на управлението на приложението към диплома „Европас“ и приложението към сертификат „Европас“ и ще проучи как тези документи да бъдат доразвити, за да бъдат отчетени в по-голяма степен резултатите от обучението на притежателите им. Всички тези елементи ще бъдат представени на вниманието на Форума на високо равнище за мобилността с цел резултатите от оценката да бъдат взети предвид при изготвянето на окончателния му доклад.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се представя по силата на член 15 от Решение № 2241/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г.³ (наричано по-долу „Решението“), с което се създава Европас.

Той обобщава основните заключения и препоръки на първата външна оценка на Европас и излага заключенията на Комисията по отношение на последващите действия. Външната оценка на английски език, както и резюме на френски и немски език, са достъпни на следния интернет адрес: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm.

2. КОНТЕКСТ НА ВЪНШНАТА ОЦЕНКА

Европас бе създаден като координирано досие от документи с цел да помогне на гражданите да представят по по-разбираем начин своите умения и квалификации в цяла Европа, като така улесни тяхната мобилност. В Европас бяха включени пет разработени на европейско равнище документа, които обхващат квалификациите и уменията на отделния гражданин от гледна точка на обучението през целия живот. Два от документите на Европас се попълват от самите граждани с помощта на онлайн приложение, достъпно на портала Европас: *автобиографията „Европас“*, с която

² Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот, ОВ С 111, 6.5.2008 г., стр. 1.

³ Решение № 2241/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно единна рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и умения (Европас), ОВ L 390, 31.12.2004 г., стр. 6.

гражданите се представят посредством формат, който изтъква техните знания и умения, и езиковия паспорт „Европас“, в който гражданите правят самооценка на езиковите си умения с помощта на референтна рамка, разработена от Съвета на Европа. Останалите три документа се издават на граждани с придобит специфичен образователен опит: документът *мобилност „Европас“* описва уменията, придобити в периоди на мобилност, *приложението към сертификат „Европас“* дава разяснения относно професионалните квалификации от гледна точка на уменията, а *приложението към диплома „Европас“* (разработено съвместно със Съвета на Европа и ЮНЕСКО) придружава дипломи за висше образование, като излага подробно постигнатите резултати от техните притежатели. Въпреки че два от документите са базирани на самооценка, а останалите три се издават от компетентните организации, всички те до известна степен имат обща прагматична насоченост към уменията и резултатите от обучението. Рамката Европас може да бъде доразвивана: в решението се определят критериите, на които трябва да отговаря всеки допълнителен документ, както и формалната процедура за включване в рамката. Участващите страни са държавите-членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

Инициативата Европас се изпълнява чрез мрежата от национални Европас центрове, координирани от Комисията, а порталът Европас е създаден, поддържа се и се администрира от Cedefop от името на Комисията (<http://europass.cedefop.europa.eu>).

3. ВЪНШНА ОЦЕНКА

3.1. Условия на оценката

Съгласно рамковия договор с Комисията⁴ Ecotec Research and Consulting Ltd бе поканена да извърши оценката. Оценката обхваща периода от януари 2005 г. до август/септември 2007 г.: две години и половина функциониране на портала Европас и две пълни години прилагане на национално равнище.

3.2. Методология

Методологията включваше анализ на документацията (доклади за дейността, статистики за портала Европас, доклади от заседания, бележки), проучване сред потребителите на портала Европас (1 442 отговорили от 30 държави, вж. точка 2.3.2.1 по-долу), целеви проучвания (с 93 отговора) сред персонала на националните Европас центрове, представители на националните органи, социални партньори, заинтересовани страни и експерти в областта на Болонския процес, както и общо 47 задълбочени интервюта в извадка от пет държави. Информация бе получена от Комисията, Cedefop и Съвета на Европа (съпритежател на езиковия паспорт „Европас“ и приложението към диплома „Европас“).

3.3. Констатации от оценката

Като цяло оценката констатира, че инициативата Европас е целесъобразна и предоставя ефикасна услуга на гражданите, които се преместват с цел обучение през целия живот

⁴ След провеждането на открита тръжна процедура бе сключен рамков договор с Ecotec Research and Consulting Ltd за оценка на дейностите в областите на компетенции на Генерална дирекция „Образование и култура“.

или извършване на трудова дейност. Инструментите за прилагането ѝ са икономически ефективни и се ценят високо от потребителите. Потенциалът на инициативата обаче би могъл да бъде оползотворен по-пълноценно, като за тази цел в оценката се дават редица препоръки.

3.3.1. Целесъобразност, съгласуваност и последователност

Гражданите се нуждаят от средство, което да представи уменията и квалификациите им по по-разбираем начин в цяла Европа, с което да подпомогне тяхната мобилност. Както потребителите, така и заинтересованите страни са на мнение, че рамката Европас наистина помага на хората да изложат по по-ясен начин своите умения и компетенции и може да помогне на работодателите и персонала на осигуряващите образование и обучение организации да оценяват по-добре кандидатите за обучение през целия живот и за заемане на свободни работни места. В момента Европас се смята за особено подходящ за образователна и международна мобилност, но целесъобразността му в случаите на професионална мобилност би могла да бъде повишена, например с помощта на подобрени варианти на използваните от него инструменти.

Европас се явява като допълнение към образователни и квалификационни подходи, основаващи се на резултатите от обучението, по-специално Европейската квалификационна рамка (ЕКР), както и към инструменти за осигуряване на прозрачност на квалификациите на конкретни целеви групи, като например Youthpass, който бе изготвен в рамките на програмата „Младежта в действие“⁵. Рисковете от припокриване с подобни инициативи са минимални и лесно се контролират чрез координирано управление. Допълващият характер по отношение на действащите образователни и обучителни програми също е очевиден, въпреки че има възможности за по-нататъшното му засилване.

3.3.2. Ефикасност

Основните инструменти за прилагане на Европас са националните Европас центрове и интернет порталът Европас. Такива центрове заработиха във всички държави от средата на 2005 г. (от януари 2007 г. за България и Румъния). Те разполагат с добре развита мрежа и работата им се оценява като задоволителна. Националните Европас центрове си сътрудничат в различна степен с други органи, по-конкретно с центровете Euroguidance. Докладите за дейността на националните Европас центрове, които са основен източник на информация за прилагането на Европас, като цяло са с добро ниво на детайлност, но могат да бъдат подобрени чрез използването на по-конкретни показатели.

Порталът Европас, който е проектиран, разработен и администриран от Cedefop, се оказва много успешен от гледна точка на броя на посещенията, употребата и положителните отзиви на потребителите. Достъпен на 26 езика във всяка една секция, до септември 2007 г. порталът е бил посетен над 8 милиона пъти, като средната дневна посещаемост е нараснала от 4 000 до 12 000 души. Много потребители не само са разгледали уебсайта, но и са създали своя автобиография и езиков паспорт онлайн (над 2 милиона) и са изтеглили образци, примери или насоки (6,5 милиона). Над 90 % от

⁵ Решение № 1719/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. за създаване на програма „Младежта в действие“ за периода 2007—2013 г., ОВ L 327, 24.11.2006 г., стр. 30.

1442 отговорили на проучването са отбелязали, че порталът Европас е „много ясен за употреба“ (41 %) или че е „достатъчно ясен“. Почти половината от отговорилите са работещи, 16 % са безработни, а 25 % са студенти. Две трети от потребителите са на възраст между 20 и 35 години, а 25 % са над тази възраст.

Порталът Европас до голяма степен допринесе за по-доброто познаване на инструментите за осигуряване на прозрачност в подкрепа на мобилността. За това допринесоха и някои конкретни комуникационни дейности, в това число европейските и националните конференции за стартиране на инициативата през 2005 г. и честите прояви, организирани от националните Европас центрове. Въпреки че популяризирането вече е една от основните дейности на националните Европас центрове, сега приоритет трябва да се даде на засиленото разпространение на рамката Европас сред учащите се и работодателите. Резултатите от проучването сочат, че най-успешните начини за запознаване на хората с Европас са интернет (43 %), образователните институции (17 %) и устното предаване на информация (15 %). Интервютата сочат, че автобиографията, приложението към диплома и езиковият паспорт са най-добре познатите документи.

Инициативата Европас повиши общото ниво на употреба на средствата за осигуряване на прозрачност в подкрепа на мобилността в Европа. Въздействието ѝ върху употребата на приложението към сертификат и приложението към диплома обаче изглежда е по-ограничено (въпреки че данните за действителното разпространение и употреба на тези средства все още са недостатъчни).

Над 2 милиона автобиографии „Европас“ са били създадени онлайн между февруари 2005 г. и септември 2007 г., като се наблюдава ясна възходяща тенденция. Проучването сред потребителите потвърди целесъобразността на автобиографията „Европас“, като над 90 % от тях са определили автобиографията като „много полезна“ (68 %) или „полезна“. Почти същият процент потребители са определили онлайн приложението и насоките за изготвяне като „особено полезни“. Приложението за създаване на автобиография очевидно заслужава допълнително разработване както по отношение на образа, така и по отношение на насоките за изготвяне, в сътрудничество с работодатели и експерти по професионално ориентиране. Езиковият паспорт „Европас“ също се оценява положително от почти две трети от отговорилите, въпреки че заради специализирания си характер той се използва много по-малко от автобиографията (около 70 000 паспорта в сравнение с 2 милиона автобиографии).

В сравнение с предшественика си (обучение „Европас“ 2000—2004 г.)⁶ мобилност „Европас“ достигна до по-широка публика (38 000 граждани са получили документа мобилност „Европас“ през 2006 г. в сравнение с 25 000 получатели средно на година за обучение „Европас“). Въпреки това този брой остава далеч под броя на мобилните учащи се, до които би могло да се достигне в голяма степен, ако към националните Европас центрове бъдат асоциирани допълнителни органи, имащи право да издават този документ.

Приложението към диплома и приложението към сертификат до момента не бяха приоритет за националните Европас центрове. По-специално приложението към

⁶ Решение № 1999/51/ЕО на Съвета от 21 декември 1998 г. за насърчаване на европейските насоки към обучение чрез практика, включително занаятчийски стажове, ОВ L 17, 22.1.1999 г., стр. 45.

диплома трябва да бъде по-добре интегрирано в рамката Европас, а при разработването на неговите образци трябва в по-голяма степен да бъде взет предвид основаващият се на резултатите от обучението подход.

Според проучването 40 % от потребителите, които са опитали да сменят работата или местожителството си, смятат, че Европас им е бил от полза. Това означава, че Европас в действителност подпомага мобилността. Проучването обаче сочи също, че Европас е бил по-полезен на трудово заети лица и студенти (46 %), отколкото на безработни (36 %). Следва да се отбележи, че потребителите на Европас като цяло са високо образовани: над 60 % имат диплома за висше образование. Това подсказва необходимостта от подобрения в точно определени области. Макар и да споделят мнението за ефикасността на Европас, заинтересованите страни изтъкват, че въздействието му би могло да се подобри, като се засили сътрудничеството с работодателите и агенциите за набиране на персонал. Засиленото сътрудничество с работодателите и службите за професионално ориентиране би могло да подобри ползата от инициативата за безработните и нискоквалифицираните лица.

Данните сочат, че порталът Европас се използва и цени и от хора, които нямат сериозни планове за мобилност, което подсказва, че потенциалът на инициативата като общ инструмент за информиране и ориентиране не се използва напълно.

3.3.3. Ефективност

Европас е инициатива, която не струва скъпо и предоставя конкретна услуга с добро ниво на икономическа ефективност. Общите разходи (от националните бюджети и бюджетите на Комисията и Cedefop) за обхванатия период възлизат на около 11,5 милиона EUR за над 2 милиона документа (автобиография, езиков паспорт и мобилност „Европас“, за които данните са сигурни). Затова оценката стига до заключението, че при разход от около 5 EUR на документ и предвид високата степен на удовлетвореност на потребителите прилагането на инициативата Европас е рентабилна операция.

4. РЕЗЮМЕ НА ОСНОВНИТЕ ПРЕПОРЪКИ НА ВЪНШНАТА ОЦЕНКА

Основните препоръки на оценката за подобряване на целесъобразността и ефикасността на Европас са резюмирани по-долу:

- Тъй като Европас вече до голяма степен е от полза за мобилността на учащите, сега е необходимо да бъде доразвит по отношение на професионалната мобилност и по-конкретно по отношение на международната трудова мобилност (препоръки 1 и 21).
- Автобиографията „Европас“ се цени високо и трябва да бъде доразвита, като се подобри нейният образец и се предложи по-кратък вариант след консултиране с работодатели, агенции за набиране на персонал и центрове за професионално ориентиране (препоръки 7, 8 и 9).
- Популяризирането на национално равнище трябва да бъде засилено чрез сътрудничество с центровете за професионално ориентиране и бизнеса (препоръка 10).

- На портала трябва да бъдат поместени повече примери и насоки за използване на всички документи на Европас (препоръка 11).
- Приложението към диплома „Европас“ трябва да бъде доразвито, за да се вземат в по-голяма степен предвид резултатите от обучението (препоръка 13).
- Допълващият характер на Европас по отношение на образователните и обучителните програми трябва да бъде засилен (препоръка 5).
- Трябва да се осигури сътрудничество с останалите разработки за постигане на прозрачност на квалификациите (препоръка 6).

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ПОСЛЕДВАЩИТЕ ДЕЙСТВИЯ

Комисията приветства първата външна оценка на Европас. Нейните констатации сочат, че прилагането през първите години от функционирането ѝ като цяло е било успешно, икономически ефективно и насочено към подходящите приоритети. Нейните препоръки дават ценни насоки за бъдещите действия, като се основават върху положителните елементи на инициативата и търсят решения за отстраняване на нейните недостатъци.

5.1. Силни и слаби страни на инициативата

За да улесни мобилността на гражданите, Европас им помага да опишат своите знания и умения. От тази гледна точка Европас е първата европейска инициатива, която извърши на практика прехода към оценка, основаваща се на **резултатите от обучението**, а не на вложените в обучението ресурси, като неговото времетраене и изискванията за прием.

Основаващият се на резултатите от обучението подход днес е крайъгълен камък в наскоро приетата **Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот (ЕКР)**. Резултатите от обучението бяха включени в **Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS)** и ще бъдат ключов елемент в бъдещата **Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)**⁷. Тези инициативи не са изолирани: наред с Европас те са допълнителни елементи от една координирана европейска стратегия, която допринася за постигане на целите от Лисабон, като способства за това гражданите да извършват оценка на своето обучение и да се придвижват свободно в рамките на европейското пространство за обучение през целия живот и за участие в пазара на труда. Освен това тези базирани на резултатите от обучението инициативи предоставят информация и подпомагат процеса на модернизиране на националните образователни, обучителни и квалификационни системи в цяла Европа. Както се отбелязва в оценката, Европас функционира по-добре в случаите, когато е ясно ориентирана към резултатите от обучението, а недостатъците се отнасят главно до елементите, при които този аспект е по-слабо застъпен.

⁷

Предложение за препоръка на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) [COM(2008) 180 окончателен].

Преориентирането към резултатите от обучението е особено важно за идентифициране и **валидиране на неформалното или неофициалното обучение** извън официалните образователни и обучителни институции и системи. Някои специфични разработки на Европас могат да допринесат за това гражданите да бъдат запознати с тези (често скрити) резултати от обучението, придобити при неформални условия или неофициално, като например чрез младежки дейности или доброволчески труд.

Успехът на **портала Европас и на приложението за създаване на автобиография** се дължи на различни фактори: качеството на създадения от Cedefop уебсайт, положените от националните Европас центрове усилия за популяризиране, както и съответствието на тези средства с потребностите на гражданите. Този успех трябва да бъде доразвит, като се отговори по-добре на повишените изисквания на потребителите и потребностите на работодателите. Проучването сочи, че приложението за създаване на автобиография се цени не само като подпомагащо мобилността, но и като инструмент за по-добро запознаване с уменията на даден човек в търсене на самоусъвършенстване. За да отговори по-добре на потребностите на всички потребители, приложението за създаване на автобиография трябва да бъде доразвито в едно по-пълно средство, подпомагано от нови инструменти за самооценка на резултатите от обучението, което отговаря на потребностите на всички потенциални потребители, като например нискоквалифицираните, безработните, доброволците и младите хора като цяло.

Мобилност „Европас“ със сигурност не се използва с пълния си потенциал като инструмент за повишаване на качеството на мобилността и информираността относно нея. Нарастването в геометрична прогресия от 2005 до 2006 г. сочи, че усилията на националните Европас центрове дават резултати, но до този момент много бенефициери на национални или европейски дейности, свързани с мобилност — например чрез Програмата за обучение през целия живот, не получават никакво удостоверение за придобития опит.

Въпреки че несъмнено са част от рамката Европас, **приложението към диплома „Европас“ и приложението към сертификат „Европас“** се създават и издават от други национални институции, а не от националните Европас центрове. През първите години от прилагането отпуснатите за Европас ограничени ресурси бяха съсредоточени главно върху елементите, управлявани пряко от националните Европас центрове или предоставени на разположение на европейско равнище. По-нататъшното интегриране на приложението към диплома и приложението към сертификат в европейската рамка обаче трябва да се превърне в приоритет, който изисква по-добро съгласуване на европейско равнище и активното им популяризиране като инструменти на Европас на национално равнище. Доразвиването на двата инструмента трябва да бъде разглеждано в съответствие с целите на европейската и националната политика. Така например основаващият се на резултатите от обучението подход се прилага само частично в приложението към сертификат, което не е отделен документ, и в приложението към диплома, което все още се базира предимно на вложените във формално образование ресурси. И в двата случая едно по-добро отразяване на индивидуалните резултати от обучението би осигурило по-полезни документи за гражданите.

5.2. Последващи действия

Комисията, след съгласуване с Комитета по Програмата за обучение през целия живот, европейската мрежа от национални Европас центрове, Консултативния комитет за

професионално обучение и Форума на високо равнище за мобилността и съобразно наличните ресурси, планира да:

- си сътрудничи по-тясно със службите, отговарящи за професионалното ориентиране, заетостта и младежта, за да направи Европас по-полезен и по-познат на **нискоквалифицираните лица и безработните**, които в момента не са достатъчно добре представени сред потребителите на портала и автобиографията „Европас“ (вж. точката за автобиографията по-долу);
- създаде, с подкрепата на Cedefop, напълно развита **услуга за създаване на автобиография „Европас“ и самооценка**, която да включва:
 - по-гъвкава **автобиография „Европас“** с варианти за избор, насочени към различни групи потребители, като например млади хора без опит, нискоквалифицирани работници, специалисти в средата на кариерата си или професионални изследователи, като се използват и наличните ресурси, предназначени за тези групи. Ще бъде разработен също така по-кратък и олекотен вариант на автобиографията. Ще продължат усилията за съгласуване с базите данни за автобиографии на националните служби по заетостта и агенциите за набиране на персонал след предстоящото съгласуване с услугата за създаване на автобиография на EURES (Европейски служби по заетостта), европейския портал за професионална мобилност;
 - инструменти за самооценка, които да позволят на потребителите да направят по-задълбочено идентифициране и описание на своите резултати от обучението от гледна точка на знания, умения и компетенции. Това ще включва доразработване на съществуващия **езиков паспорт „Европас“** в сътрудничество със Съвета на Европа и разработване на нови инструменти за самооценка, насочени към личните умения, по-конкретно придобитите при **неформално и неофициално обучение**, както и уменията за работа с **ИКТ**;
 - подходящи наставления, насоки и примери, които да бъдат разработени в сътрудничество с националните Европас центрове, мрежата Euroguidance, службите, отговарящи за младежта и заетостта, и социалните партньори;
- въведе до 2010 г. широкото използване на **мобилност „Европас“** в рамките на Програмата за обучение през целия живот с цел документът да се издава на всички граждани, предприели свързани с мобилност дейности в рамките на някоя от програмите „Еразъм“, „Коменски“, „Грундвиг“ и „Леонардо да Винчи“, както е случаят с „Youthpass“ и програмата „Младежта в действие“, и да насърчи използването му в рамките на програмата „Мария Кюри“. Това ще бъде направено след съгласуване с националните програмни агенции и националните Европас центрове и ще изисква подкрепата им;
- популяризира допълнително посредством националните Европас центрове и в сътрудничество със службите, отговарящи за професионалното ориентиране, младежта и заетостта, използването на документа **мобилност „Европас“** при свързани с мобилността дейности на национално или регионално равнище, включително чрез използването му като стандартна част от програмите за обмен във висшето образование и във връзка с мобилността на начинаещите и стажантите, както и в рамките на младежки или доброволчески дейности;

- насърчава координираното управление, популяризиране и интегриране в рамката Европас на **приложението към диплома „Европас“** в сътрудничество със съответните участници на европейско равнище (Съвета на Европа, Европейския център за висше образование на ЮНЕСКО, секретариата за Болонския процес, Европейската мрежа на информационните центрове (ENIC) и мрежата от национални информационни центрове за академично признаване (NARIC), университетски и студентски асоциации) и на национално равнище (националните Европас центрове, националните програмни агенции, институциите за висше образование, експерти в областта на Болонския процес, централите на ENIC и NARIC, асоциации на заинтересовани страни). По-нататъшното разработване на приложението към диплома „Европас“ ще бъде разгледано в сътрудничество със съответните участници, с цел по-доброто отразяване на резултатите от обучението на неговите притежатели;
- насърчава координираното управление, популяризирането и разработването на **приложението към сертификат „Европас“** на европейско и национално равнище в сътрудничество със Cedefop, социалните партньори и други заинтересовани участници; Това ще бъде направено, като се вземат предвид съответните развития в рамките на Копенхагенския процес, например във връзка с професионалните профили, Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET), както и преориентирането към резултатите от обучението;
- гарантира, че до 2012 г. образците на всички съответни документи на Европас ще включват препратка към Европейската квалификационна рамка за обучение през целия живот.